

Кретов Дмитро Юрійович
к.е.н., ст. викладач кафедри банківської справи
Батенєва Олександра Олегівна
студентка 4 курсу факультету фінансів та банківської справи
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЦИКЛІЧНОГО РОЗВИТКУ КРЕДИТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

У тезах описано важливість кредитного циклу, як одного з основних елементів існування кредитного ринку та визначено особливості циклічності його розвитку. Запропоновано модель поетапного розвитку кредитного ринку України з часовими межами та характеристикою кожного періоду.

Ключові слова: *кредит, кредитний ринок, циклічність, банківське кредитування, кредитні ресурси.*

Аналізуючи історію та розвиток людства як набір певних подій, можна припустити, що це рух, у якому періодично повторюються одні й ті самі фази, а, отже, циклічність наявна у всіх сферах життя, і розвиток кредитного ринку не є винятком. Необхідно розуміти, що кредитний ринок для будь-якої країни виступає як своєрідний регулюючий важіль, який допомагає визначити не лише стан та розвиток економіки даної країни, а й успішну реалізацію новітніх тенденцій, впровадження інноваційних проектів та зростання інвестиційної складової економіки.

Кредитний цикл є одним із складових елементів розвитку кредитного ринку в цілому, які в свою чергу визначаються збільшенням або зменшенням рівня попиту на наявні кредитні ресурси та обсягом їхньої пропозиції [2, с. 156]. Для того, аби дослідити особливості циклічності кредитного ринку в Україні, необхідно розглянути етапи його розвитку (табл.1).

Таблиця 1

Етапи розвитку кредитного ринку України

Етап та його межі	Характеристика
<i>1</i>	<i>2</i>
1. Зародження та розвиток (1991-1993 рр.)	Даний етап характеризується прийняттям та впровадженням Закону України “Про банки та банківську діяльність” та закону “Про кредитні спілки”, утворенням Національного банку України, вступом України до МВФ, ЄБРР та Світового банку, формуванням двох рівнів банківської системи, а також першою економічною кризою та гіперінфляцією в економіці.
2. Розвиток банківської системи та стримування інфляції (1994-1996 рр.)	У цей період відбувається активне створення банків, зростає кількість кредитних установ, наявна економічна криза, а також у обіг впроваджується національна валюта – гривня.

1	2
3. Перша фінансова криза (1997-1999 рр.)	Характеризується масовим банкрутством та ліквідацією значного обсягу банків, зменшенням обсягу наданих кредитів та збільшенням частки проблемних кредитів, значними втратами капіталів банків та збільшенням попиту на міжбанківське кредитування. У цьому періоді також був прийнятий Закон України “Про Національний банк України”.
4. Відродження та поліпшення кредитного ринку України (2000-2008 рр.)	Даний етап визначається створенням Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, прийняттям цілої низки законів, які призначені вдосконалити нормативно-правову базу, розширенням видів банківських послуг та початком Державного реєстру фінансових установ.
5. Друга фінансова криза (2008-2010 рр.)	Банки знову банкрутують, відбувається їхнє злиття та поглинання, скорочуються обсяги наданих кредитів, збільшується їхня вартість та частка проблемних кредитів, втрачається довіра до фінансово-кредитного інституту в цілому.
6. Післякризове відновлення (2011-2018 рр.)	На даному етапі зростає кількість виданих кредитів, відновлюється довіра до банківського кредитування, відбувається реформування банківської системи України, що дозволяє позбутися проблемних установ та банків-“мийок”. Відбувається поліпшення якості кредитного портфелю, а також орієнтація на кредитування фізичних осіб.
7. Коронакриза та війна (2019-дотепер)	У цей період попит населення та бізнесу на кредитні ресурси хоч і зменшився, але не суттєво, що свідчить про високий рівень довіри населення до банківської системи, однак значно зросла частка непрацюючих кредитів, а банки звітують про значні кредитні втрати на тлі війни.

Джерело: складено за даними [1, с.171-183; 3].

Проведений аналіз свідчить про те, що наразі не існує єдиного уніфікованого підходу до визначення циклічного розвитку кредитного ринку та кредитного циклу, що породжує низку проблем та робить цей процес менш ефективним та якісним. Саме тому, створення такої моделі є вкрай важливим завданням, оскільки для подальшого розвитку кредитного ринку та банківської системи України необхідно враховувати циклічність існування першого, аби вчасно реагувати та протидіяти подальшим коливанням та уникати кризових явищ.

Список використаних джерел:

1. Рекуненко І.І. Періодизація розвитку грошового та кредитного ринків України. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2014. Вип. 39. С. 171–183.
2. Кретов Д. Ю. Аналіз чинників впливу на циклічність руху кредиту. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2016. № 2. С. 155-160.
3. Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua (дата звернення: 23.02.2023).